

UPADŁOŚĆ SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

/stan prawny na dzień 15.08.2008/

I. Akty prawne

Wymienione poniżej akty prawne regulują proces UPADŁOŚCI spółdzielni socjalnej :

- 1) ustawa z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210);
tekst jednolity z dnia 23 października 2003 r. (Dz.U. Nr 188, poz. 1848 z późn.
zm.) zwana dalej Prawo Spółdzielcze;
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. Nr 94, poz.
651) zwana dalej Ustawą o spółdzielniach socjalnych;
- 3) ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 20
sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 121, poz. 769) tekst jednolity z dnia 3 września 2007 r.
(Dz.U. Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.)
- 4) **USTAWA** z dnia 28 lutego 2003 r. **Prawo upadłościowe i naprawcze**
(Dz. U. z dnia 9 kwietnia 2003 r.)

Proces upadłości spółdzielni socjalnej

A. Upadłość-przesłanki

Ustawa z dnia 16 września 1982 r -Prawo spółdzielcze w art. 130 par. 1 określa w jakich przypadkach spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji:

**Ogłoszenie upadłości spółdzielni następuje w razie jej niewypłacalności.
(WARTOŚĆ PASYWÓW PRZEKRACZA WARTOŚĆ AKTYWÓW TZN. DŁUGI SĄ
WIĘKSZE OD PRZYCHODÓW).**

Oplata sądowa 1000 zł!!

Jeżeli według sprawozdania finansowego spółdzielni ogólna wartość jej aktywów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich zobowiązań, zarząd powinien **niewłocznie zwołać walne zgromadzenie**, na którego porządku obrad zamieszcza sprawę dalszego istnienia spółdzielni.

Pomimo niewypłacalności spółdzielni walne zgromadzenie może podjąć uchwałę o dalszym istnieniu spółdzielni, **jeżeli wskaże środki** umożliwiające wyjście jej ze stanu niewypłacalności.

W razie podjęcia przez walne zgromadzenie uchwały o postawieniu spółdzielni w stan upadłości, zarząd spółdzielni obowiązany jest niezwłocznie zgłosić do sądu wnioski o ogłoszenie upadłości.

Postępowanie upadłościowe może przybrać dwie formy:

- pierwszą połączoną z **likwidacją majątku**;
- drugą związaną z zawarciem **układu**

Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości z **możliwością zawarcia układu** złożył **dłużnik** i do tego wniosku nie dołączył propozycji układowych wraz z propozycjami finansowania wykonania układu ani zestawienia przepływów finansowych za ostatnie dwanaście miesięcy, jeżeli obowiązany był do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej sporządzenie takiego zestawienia, ani nie usunął tych braków, mimo wezwania, sąd obowiązany jest ogłosić upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Wierzyciel zgłaszający wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu powinien dołączyć wstępne propozycje układowe. Brak tych propozycji, mimo wezwania, sprawia, że sąd ogłasza upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika.

W przedmiocie ogłoszenia upadłości bądź wszczęcia postępowania upadłościowego sąd rozstrzyga w drodze **postanowienia** (postanowienie o ogłoszeniu upadłości sąd wydaje w terminie **dwóch miesięcy** od **daty złożenia wniosku** - przy czym jest to tylko termin instrukcyjny, więc uczestnikom postępowania nie przysługują z tego tytułu roszczenia). W innych kwestiach sąd wydaje **zarządzenia**, są to sprawy najczęściej o charakterze proceduralnym, gdy postanowienia dotyczą istoty sprawy.

B. Likwidator

Z wnioskiem o ogłoszenie **upadłości spółdzielni będącej w stanie likwidacji** obowiązany jest wystąpić do sądu **likwidator (wierzyciel lub dłużnik)** niezwłocznie po stwierdzeniu niewypłacalności spółdzielni.

C. Właściwość rzeczowa i miejscowa sądu upadłościowego

Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje **sąd upadłościowy w składzie trzech sędziów zawodowych**. Sądem upadłościowym jest **sąd rejonowy - sąd gospodarczy**. Do rozpoznania spraw o ogłoszenie upadłości właściwy jest sąd upadłościowy, właściwy dla zakładu głównego przedsiębiorstwa dłużnika. O **właściwości miejscowej sądu decyduje w pierwszej kolejności siedziba przedsiębiorstwa**; jeżeli składa się ono z kilku zakładów, położonych w okręgu właściwości różnych sądów właściwość miejscową oznacza się według siedziby zakładu głównego. Jeżeli dłużnik ma kilka przedsiębiorstw położonych w okręgach różnych sądów, osobie zgłaszającej żądanie ogłoszenia upadłości przysługuje wybór sądu spośród tych, w okręgu których znajdują się przedsiębiorstwa dłużnika.

Jeżeli dłużnik nie ma w Polsce przedsiębiorstwa, właściwy miejscowo jest sąd, w okręgu którego dłużnik będący osobą fizyczną zamieszkuje. Jeżeli dłużnik jest spółką lub osobą prawną, decydujące znaczenie ma siedziba dłużnika. Jeżeli dłużnik nie ma w Polsce zamieszkania lub siedziby, właściwy jest sąd, w którego okręgu znajduje się majątek dłużnika.

D. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości

Na wniosek wierzyciela, który zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości spółdzielni, sąd może zarządzić postawienie jej w stan upadłości pomimo uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni o dalszym jej istnieniu.

Wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić **dłużnik** lub każdy z jego **wierzycieli**.

Ponadto dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie **dwóch tygodni** od dnia, w którym **wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości**.

Uczestnikiem postępowania o ogłoszenie upadłości jest każdy, kto złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, oraz dłużnik. Sąd rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym (możliwe jest przeprowadzenie rozprawy, co jednak nie jest

wskazane ze względu na potrzebę szybkości postępowania). Sąd może korzystać z pomocy biegłych przy ustalaniu stanu majątkowego oraz w razie potrzeby wysłuchać dłużnika oraz wierzyciela będącego wnioskodawcą.

Postępowanie zabezpieczające

W postępowaniu o ogłoszenie upadłości sąd z urzędu przeprowadza postępowanie zabezpieczające. Po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika sąd niezwłocznie dokonuje zabezpieczenia jego majątku. Zabezpieczenie majątku dłużnika następuje przez ustanowienie tymczasowego **nadzorcy sądowego**.

Wstępne zgromadzenie wierzycieli

Sąd zwołuje wstępne zgromadzenie wierzycieli, jeżeli istnieją podstawy do ogłoszenia upadłości, chyba że oczywiste jest, że dalsze postępowanie może być prowadzone tylko w celu likwidacji majątku upadłego. Nie zwołuje się wstępnego zgromadzenia wierzycieli, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że jego przeprowadzenie pociągałoby za sobą nadmierne koszty, jak również gdy suma spornych wierzytelności przekracza 15% ogólnej sumy wierzytelności.

Instytucja wstępnego zgromadzenia wierzycieli istnieje w celu zebrania opinii wierzycieli co do kierunku prowadzenia postępowania upadłościowego, a także kandydatów na syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy gdy liczba wierzycieli nie jest znaczna. Na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli może także dojść do zawarcia układu.

We wstępnym zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć dłużnik, tymczasowy nadzorca sądowy albo zarządca przymusowy ustanowieni w postępowaniu zabezpieczającym oraz wierzyciele, których wierzytelności stwierdzone są tytułami egzekucyjnymi.

F. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości

Jeżeli istnieją przesłanki upadłości, sąd, uwzględniając wniosek o ogłoszenie upadłości, wydaje postanowienie o ogłoszeniu upadłości. O spełnieniu przesłanek upadłości decyduje stan rzeczy z chwili orzekania.

Postanowienie o ogłoszeniu upadłości podlega zaskarżeniu i dlatego powinno być uzasadnione z urzędu.

Kwestia podstaw ogłoszenia upadłości jest przedmiotem badania przez sąd z urzędu. Dlatego też sąd może zarządzić nie tylko wysłuchanie, ale także przeprowadzić dochodzenie, a także może przeprowadzić postępowania dowodowe w celu ustalenia, czy stwierdzone okoliczności uzasadniają wniosek.

W postanowieniu uwzględniającym wniosek o ogłoszenie upadłości należy zamieścić następujące dane:

- dokładne określenie dłużnika;
- określenie sposobu prowadzenia postępowania, czyli określenie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, czy też ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika;
- przy ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu określa się także czy i w jakim zakresie upadły będzie sprawował zarząd swoim majątkiem; zarządcę powołuje się w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, gdy odebrano zarząd majątkiem upadłemu (zarząd przymusowy); zarządcę ustanawia się także, gdy ustanowiono nad częścią majątku zarząd własny upadłego;
- wezwanie wierzycieli upadłego, aby zgłosili swe wierzytelności w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż miesiąc i nie dłuższym niż trzy miesiące;
- wezwanie osób, którym przysługują prawa oraz prawa i roszczenia osobiste ciężące na nieruchomości a nieujawnione w księdze wieczystej, do ich zgłoszenia w wyznaczonym terminie nie krótszym niż miesiąc i nie dłuższym niż trzy miesiące, pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym;
- wyznaczenie sędziego-komisarza oraz syndyka albo nadzorcę sądowego, albo zarządcę:

Na postanowienie o ogłoszeniu upadłości zażalenie przysługuje wyłącznie upadłemu, a na postanowienie oddalające wnioski o ogłoszenie upadłości - wyłącznie wnioskodawcy. Sąd drugiej instancji nie może orzec o ogłoszeniu upadłości.

Jeżeli ze sprawozdania finansowego sporządzonego przez zarząd lub przez likwidatora wynika, że majątek spółdzielni, która zaprzestała swej działalności, nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, a wierzyciele nie wyrażą zgody na ich pokrycie, sąd na wniosek wierzycieli lub Krajowej Rady Spółdzielczej zarządzi wykreślenie spółdzielni z Krajowego Rejestru Sądowego, zawiadamiając o tym wierzycieli i Krajową Radę Spółdzielczą. W takim wypadku nie przeprowadza się postępowania upadłościowego.

G. Skutki ogłoszenia upadłości

Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby upadłego

Jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły jest obowiązany **wskazać i wydać syndykowi cały swój majątek**, a także wydać wszystkie dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję. Wykonanie tego obowiązku upadły potwierdza w formie oświadczenia na piśmie, które składa sędziemu-komisarzowi.

Upadły jest obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i syndykowi wszelkich potrzebnych **wyjaśnień** dotyczących swojego majątku.

Sędzia-komisarz może postanowić, aby upadły będący osobą fizyczną **nie opuszczał** terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez jego zezwolenia.

Jeżeli upadły ukrywa się lub ukrywa swój majątek w sprawie, w której wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację jego majątku, sędzia-komisarz może zastosować wobec upadłego **środki przymusu** określone w Kodeksie postępowania cywilnego dla egzekucji świadczeń niepieniężnych.

Skutki ogłoszenia upadłości co do majątku upadłego

Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego.

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Nieważne są postanowienia umowy zastrzegające na wypadek ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły.

Po ogłoszeniu upadłości zmiana lub wygaśnięcie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, są możliwe tylko według przepisów ustawy, a czynność prawna dokonana z naruszeniem ustawy jest bezskuteczna wobec masy upadłości, nawet jeżeli umowa stron przewiduje inny skutek.

- **Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu:**

Po ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, upadły ani zarządca nie mogą spełniać **świadczeń**, które z mocy ustawy są objęte układem. Za zgodą sędziego-komisarza mogą być spełniane świadczenia wynikające z zobowiązań powstałych po dniu ogłoszenia upadłości oraz tych zobowiązań powstałych przed ogłoszeniem upadłości, które są objęte układem za zgodą wierzycieli, jeżeli jest to niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej lub podniesienia efektywności przedsiębiorstwa upadłego.

W czasie trwania postępowania aż do jego umorzenia lub zawarcia układu albo zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, wierzyciel, bez zgody rady wierzycieli, nie może wypowiedzieć umowy najmu lub dzierżawy lokalu lub nieruchomości, w których prowadzone jest przedsiębiorstwo upadłego (dotyczy to także umów leasingu, ubezpieczeń majątkowych, umów rachunku bankowego, umów poręczeń i gwarancji bankowych oraz akredytyw, jak również umów obejmujących licencje udzielone upadłemu). Układ może ustanowić zakaz wypowiedzenia tych umów do czasu wykonania układu.

- **Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego:**

Zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości. Zobowiązania majątkowe niepieniężne zmieniają się z dniem ogłoszenia upadłości na zobowiązania pieniężne i z tym dniem stają się płatne, chociażby termin ich wykonania jeszcze nie nastąpił.

Roszczenie wynikające z umowy zawartej w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez upadłego może być przez wierzyciela dochodzone w postępowaniu upadłościowym tylko wtedy, gdy oświadczenie o przyjęciu oferty zostało złożone upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości.

Zawarte przez upadłego umowy zlecenia lub komisu, w których upadły był dającym zlecenie lub komitentem, a także umowy o zarządzanie papierami wartościowymi upadłego wygasają z dniem ogłoszenia upadłości. Umowa agencyjna wygasa z dniem ogłoszenia upadłości jednej ze stron.

H. Postępowanie po ogłoszeniu upadłości

Po ogłoszeniu upadłości można wyróżnić następujące etapy:

- 1. Zgłoszenie i ustalenie wierzytelności
- 2. Zawarcie układu bądź ewentualnie, likwidacja masy upadłości:
 - **Układ** - zawierany jest gdy wierzyciele są zainteresowani w utrzymaniu przedsiębiorstwa upadłego, którego funkcjonowanie stwarza możliwość zaspokojenia choćby części ich wierzytelności. Są oni nawet skłonni do rezygnacji z części przysługujących im wierzytelności po to, by w ogóle coś odzyskać. Do zawarcia układu potrzebna jest zgoda większości wierzycieli, która obowiązuje także mniejszość. Ponieważ możliwe jest, że większość będzie działała na szkodę mniejszości, potrzebna jest decyzja sądu, wyrażona w postaci orzeczenia; układ zatem obowiązuje, jeżeli zatwierdzi go sąd. Układ stanowi zarazem umowę dłużnika z wierzycielem jak i orzeczenie sądu. Najwcześniej układ można zawrzeć na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli, wtedy sąd wydaje postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu wraz z postanowieniem o zatwierdzeniu układu. Układ wiąże

wszystkich wierzycieli, których wierzytelności według ustawy objęte są układem, choćby nie zostały umieszczone na liście. Układ nie wiąże wierzycieli, których upadły umyślnie nie ujawnił i którzy w postępowaniu nie uczestniczyli.

- o **Likwidacja masy upadłości** - sąd wydając postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, wyznacza sędziego-komisarza i syndyka. Syndyk niezwłocznie przystępuje do spisu inwentarza i oszacowania masy upadłości oraz sporządzenia planu likwidacyjnego. Te dokumenty, syndyk składa sędziemu-komisarzowi w terminie jednego miesiąca. Po przedstawieniu tych dokumentów sędziemu-komisarzowi, syndyk przystępuje do likwidacji masy upadłości, choćby termin miesięczny od dnia ogłoszenia upadłości jeszcze nie upłynął i choćby postanowienie o ogłoszeniu upadłości nie było jeszcze prawomocne. Kolejność dokonywania czynności likwidacyjnych pozostawia się uznaniu syndyka. Likwidacji masy upadłości dokonuje się przez sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części, sprzedaż nieruchomości i ruchomości, przez ściąganie wierzytelności od dłużników upadłego i wykonanie innych jego praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości albo ich zbycie. W razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego można prowadzić dalej przedsiębiorstwo upadłego, jeżeli możliwe jest zawarcie układu z wierzycielami lub możliwa jest sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części.
- 3. W przypadku likwidacji masy upadłości - podział funduszków masy upadłości
- 4. Zakończenie i umorzenie postępowania upadłościowego

Po ogłoszeniu upadłości członkowie spółdzielni, na żądanie syndyka upadłości, niezwłocznie uiszczają niewypłaconą jeszcze część udziału.

61-139 Poznań
ul. Jana Pawła II 6
tel/fax 061 887-11-66
e-mail: biuro@spoldzielnie.org
www.spoldzielnie.org

Po ukończeniu postępowania upadłościowego syndyk upadłości zgłosi do sądu rejestrowego wnioszek o wykreślenie spółdzielni z Krajowego Rejestru Sądowego.